

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ НАУК ПРО ЖИТТЯ

Костинюк Василь

*аспірант спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»,
асистент кафедри педагогіки, Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

На даний час спостерігається всесвітня глобалізація, що призводить до загрози втрати національної ідентичності та культурної спадщини. Формування національної самосвідомості студентів в університетах життя має сприяти збереженню та передачі цінностей, традицій та культурного надбання своєї країни наступним поколінням.

У багатьох університетах світу навчаються студенти з різних країн та культур, що сприяє їхньому міжкультурному розвитку. Розуміння та повага до власної національної самосвідомості сприяє більш повнішому усвідомленню та підтримці міжнародних студентів.

Самосвідомі громадяни, в свою чергу, стають активними учасниками суспільства. В університетах формується інтелектуальна еліта, яка в майбутньому може вплинути на політичні рішення та розвиток країни. Формування національної самосвідомості студентів може сприяти створенню кращого суспільства [1].

Але, в цей же час є важливим мати власну національну ідентичність та усвідомлювати власну роль у глобальних процесах світоутворення. Формування національної самосвідомості студентів дозволить підготувати молодь до участі в міжнародних відносинах та дипломатичній діяльності і при цьому не втрати власну громадянську позицію. Громадяни, які розуміють та цінують свою національну спадщину будуть виявляти більшу активність в суспільному та політичному житті своєї країни.

Поняття патріотизму, як ключової складової національної самосвідомості, ретельно досліджувалося багатьма дослідниками гуманітарних і педагогічних галузь. Термін "патріотизм" походить від грецького "patris", що перекладається як "батьківщина". Перший раз дана термінологія була використана під час Французької революції (1789–1793 рр.), коли його використовували для позначення борців за національну справу та республіку, які протистояли монархістам. Універсальний словник-енциклопедія визначає патріотизм як позицію, що компенсує відданість та любов до батьківщини, солідарність із власним народом, повагу до інших націй та їхніх прав, а також пошану до їхньої культури, при цьому визначаючи, що протилежністю патріотизму є шовінізм [2].

Почуття національної самосвідомості з давніх давен виступало рушійною силою, яка мотивувала народи до боротьби проти іноземних загарбників та пригноблених. У цьому почутті закладена відданість власному народу, бажання віддати всі свої зусилля для його захисту. Патріотизм виявляється в практичних діях, спрямованих на розвиток країни та захист її інтересів.

У ході історичного розвитку стає дедалі очевиднішим вплив сил, що діє на весь світ, і тому виникає неможливість обмежити патріотизм за допомогою національних рамок. Правдивий патріотизм виникає у прояві інтересу та поваги до своєї батьківщини перш за все за все у тих вищих цінностях, які не розрізняють та об'єднують людей.

З філософської точки зору, патріотизм є моральним та політичним терміном, соціальним почуттям, що включає в себе пристрасть і відданість рідної країни, гордість за її історію і сучасність, бажання захистити інтереси батьківщини [1].

Питання, пов'язані з життям людини, суспільства і держави, вже виникали і вирішувалися в давні часи, включаючи роботу великих філософів Платона і Аристотеля. Платон бачив велике значення проблеми справедливості. За переконанням, держава вимагає його через різноманітні матеріальні потреби людини та неможливість їх задовільнити в ізоляції. Аристотель підкреслював, що головним завданням держави є виховання у громади моральних якостей. Він

підтримує ідею державного устрою, що є демократією, де поважають середні класи та знижують розрив між багатими і бідними.

Стоїки вважали, що люди повинні брати активну участь у суспільному житті своєї держави. Мислителі Нового часу розглядали суспільство як спільноту індивідів, які об'єднуються для контролю над своїми діями. Такі філософи, як Гоббс і Руссо, розглядали це об'єднання як результат договору між індивідами, які мають спільні інтереси і спрямовані на досягнення спільних цілей [2].

Гроцій, голландський юрист і соціолог, вважався піонером концепції "суспільного договору". Згідно з цією концепцією, держава виникла як результат угоди між людьми, які вирішили перейти від небезпечного природного стану до громадянського упорядкування. Ця ідея мала різні інтерпретації, від консервативних (представником яких був Гоббс) до революційних та демократичних (які підтримували мислителі, такі як Руссо).

Різні свого часу, такі як Гоббс, Локк, Спіноза, Руссо та інші, розвивали та вдосконалювали ідею "суспільного договору" в різних аспектах. У своїй книзі "Про суспільний договір" Руссо не лише критикував інститути феодальної держави та права, але й викликав до заміни існуючого устрою. Бекон підтримує абсолютну монархію, так само як і Гоббс. Локк пропагував конституційну парламентську монархію, у той час як Дідро виступав за конституційну монархію та навіть республіканську форму управління [3].

Отже, формування національної самосвідомості допомагає студентам розвивати критичне мислення, а також виявляти різні способи взаємодії та співпраці з іншими культурами та націями. Це сприяє створенню глибоко свідомих та активних громадян, які можуть брати участь у формуванні політики, управлінні суспільними процесами та сприяти гармонійному розвитку своєї країни. Можемо припустити, що формування національної самосвідомості студентів в університетах наук про життя є необхідним елементом їхньої освіти і завдяки створенню відповідальних громадян можуть внести важливий внесок у розвиток своєї нації і суспільства в цілому.

Список використаних джерел:

1. Андреева А.Д. Формування особистості старшокласника.- К,1998.-169с.
2. Антонєць М.Я. Проблеми формування націон.свідомості // Рідна школа.-1991.-№2.- С.5-9.
3. Б.Грінченко, М.Драгоманов Діалоги про українську національну справу /Упоряд.А.Жуковський.-К.:МАН Укр.. Ін-т укр.археограф., 1994. -286 с.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Гуманітарно-педагогічний факультет
Рада молодих учених гуманітарно-педагогічного факультету
Рада аспірантів гуманітарно-педагогічного факультету
Студентська організація гуманітарно-педагогічного факультету
ЗА ПІДТРИМКИ СПІЛКИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ НУБІП УКРАЇНИ,
EURODOC, РАДИ МОЛОДИХ УЧЕНИХ ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ТА РАДИ МОЛОДИХ УЧЕНИХ НАПН УКРАЇНИ

«СУЧАСНІ ГУМАНІТАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ
НАУКОВЦІВ У ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОМУ СВІТІ:
ВИКЛИКИ, ІННОВАЦІЇ, БЕЗПЕКА»

Матеріали міжнародної очно-дистанційної науково-
практичної конференції молодих вчених

6-7 листопада 2023 року
Частина 1

КИЇВ-2023

УДК 159.9:316:37:81

С 90

Сучасні гуманітарні дослідження молодих науковців у глобалізаційному світі: виклики, інновації, безпека: Тези міжнародної очно-дистанційної науково-практичної конференції молодих вчених (6-7 листопада 2023 р.) [у 2-х ч.] /За заг.ред. О.М. Прохорчука. – К., 2023. Ч.1.-233с.

Рекомендовано до друку

Вченою радою Гуманітарно-педагогічного факультету

(Протокол №6 від 17.11.2023)